

Bruselj, 5. maj 2026
(OR. en)

8874/26

ECOFIN 569
UEM 159
FIN 626
ECB
EIB

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 4. maj 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: C(2026) 2647 final

Zadeva: Obvestilo Komisije
Smernice za države članice o operativnih vidikih, povezanih s končno
fazo in zaključkom mehanizma za okrevanje in odpornost

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2026) 2647 final.

Priloga: C(2026) 2647 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.4.2026
C(2026) 2647 final

Obvestilo Komisije

Smernice za države članice o operativnih vidikih, povezanih s končno fazo in zaključkom mehanizma za okrevanje in odpornost

Obvestilo Komisije

Smernice za države članice o operativnih vidikih, povezanih s končno fazo in zaključkom mehanizma za okrevanje in odpornost

1. SPLOŠNA NAČELA

Mehanizem za okrevanje in odpornost je začasen instrument, ki je bil zasnovan za spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije Unije v kontekstu negativnih učinkov krize zaradi COVID-19. Njegov cilj je izboljšati odpornost, pripravljenost na krize, sposobnost prilagajanja in potencial rasti držav članic, in sicer tako, da se jim zagotavlja finančna podpora za izvajanje reform in naložb, določenih v njihovih načrtih za okrevanje in odpornost.

Uredba (EU) 2021/241¹ o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost je začela veljati februarja 2021. Uredba je bila dvakrat spremenjena, in sicer z Uredbo (EU) 2023/435², s katero so bili vključeni cilji REPowerEU, in Uredbo (EU) 2024/795³ o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP). Dopolnjujeta jo delegirani uredbi, ki določata skupne kazalnike⁴ in metodologijo za spremljanje socialnih odhodkov⁵.

Komisija je v sporočilu z dne 4. junija 2025 z naslovom „NextGenerationEU – pot do leta 2026“⁶ opozorila na veljavni pravni okvir in ustrezne roke za končno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost. Uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da morajo biti vsi mejniki in cilji za izvajanje reform in naložb doseženi do 31. avgusta 2026⁷.

Te smernice vsebujejo informacije za države članice o zadnjih korakih izvajanja programov do konca leta 2026 ter o postopkih in obveznostih, ki se bodo uporabljali po letu 2026. Opozarjajo na regulativni okvir in zagotavljajo dodatne informacije o tem, kako namerava Komisija operacionalizirati ključne vidike zaključka instrumenta. Pojasnjujejo tudi nadaljnje obveznosti držav članic v zvezi s spremljanjem, kontrolo, revizijo in hrambo podatkov po letu 2026 ter določajo končne datume za obveznosti poročanja, povezane z mehanizmom za okrevanje in odpornost.

¹ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost.

² Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES.

³ Uredba (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241.

⁴ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2106 z dne 28. septembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost z določitvijo skupnih kazalnikov in podrobnih elementov preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti.

⁵ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2105 z dne 28. septembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost z opredelitvijo metodologije za poročanje o socialnih odhodkih.

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: NextGenerationEU – pot do leta 2026, COM(2025) 310 final/2.

⁷ Člena 18 in 20 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter člen 2(4), v primeru podpore v obliki posojila pa člen 3(4), zadevnih izvedbenih sklepov Sveta.

Namen teh smernic je pomagati nacionalnim organom pri uporabi uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost. Za uradno razlago evropskega prava je pristojno samo Sodišče Evropske unije.

2. PRIPRAVA NA ZAKLJUČEK

2.1. Spremembe načrtov za okrevanje in odpornost

Za zagotovitev pravilnega izvajanja načrtov za okrevanje in odpornost je Komisija vsem državam članicam svetovala, naj do konca leta 2025 sprejmejo potrebne spremembe svojih načrtov za okrevanje in odpornost⁸. Vse države članice so take spremembe že sprejele ali pa so v procesu njihovega sprejetja.

V letu 2026 zaradi objektivnih okoliščin nekaterih mejnikov in ciljev morda še vedno ne bo več mogoče doseči, zato lahko države članice v skladu s členom 21 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost Komisiji podajo utemeljeno zahtevo, s katero predlagajo spremembo izvedbenega sklepa Sveta. Vendar je možnost takšnih revizij v letu 2026 omejena tako zaradi rokov za izvedbo, določenih v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost, kot tudi zaradi praktičnih vidikov.

Ker morajo biti mejniki in cilji doseženi do 31. avgusta 2026, Svet ne more sprejeti sprememb načrtov za okrevanje in odpornost po 31. avgustu 2026. Poleg tega bi le sprejetje pred 31. avgustom 2026 Komisiji omogočilo, da pravočasno oceni zahtevke za plačilo, predložene na podlagi takih revidiranih izvedbenih sklepov Sveta, in sprejme s tem povezan sklep o plačilu, da se lahko plačilo izvrši do 31. decembra 2026, kot je določeno v členu 24(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

2.2. Predložitev zahtev za spremembe načrtov za okrevanje in odpornost

Da bi Komisija lahko ocenila zahteve za spremembe načrta za okrevanje in odpornost ter ustreznih izvedbenih sklepov Sveta v skladu s časovnico iz oddelka 2.1, se od držav članic pričakuje, da morebitne predloge sprememb izvedbenih sklepov Sveta predložijo najpozneje do 31. maja 2026.

Za morebitne zahteve za spremembe, predložene po tem datumu, se Komisija ne more zavezati, da bo oceno dokončala pravočasno, da bi lahko Svet sprejel revidirani sklep do 31. avgusta 2026.

⁸ COM(2025) 310, oddelek 3.1.

3. OBRAVNAVA KONČNIH ZAHTEVKOV ZA PLAČILO, ZAČASNIH USTAVITEV PLAČIL IN RAZVELJAVITEV

3.1. Pravni okvir

V skladu s členom 20(5)(d) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost morajo biti vsi mejniki in cilji doseženi do 31. avgusta 2026. Morebitnih ukrepov za zagotovitev zadovoljivega izpolnjevanja mejnikov in ciljev, ki jih bodo države članice sprejele po tem datumu, pri oceni zahtevkov za plačilo ne bo mogoče upoštevati.

Komisija bo ocenila zadovoljivo izpolnjevanje mejnikov in ciljev, vključenih v končne zahtevke za plačilo, v skladu z *okvirom za ocenjevanje mejnikov in ciljev na podlagi uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost*, objavljenim 21. februarja 2023⁹.

Vse zahtevke za plačilo, vključno z izjavami o upravljanju, povzetki izvedenih revizij in vsemi dokazi, potrebnimi za njihovo oceno, je treba predložiti do 30. septembra 2026. Ta rok je v skladu z veljavnimi sporazumi o financiranju in posojilnimi pogodbami¹⁰. Kadar je ustrezno, bi bilo treba v izjavi o upravljanju navesti, ali so bili mejniki in cilji le delno doseženi, v utemeljitvi pa bi bilo treba ustrezno navesti vse omejitve, odstopanja ali elemente, ki niso bili doseženi.

Vsa plačila Komisije morajo biti izvršena do 31. decembra 2026¹¹.

3.2. Časovnica za predložitev dokazov in obravnavo končnih zahtevkov za plačilo

V skladu z uveljavljenimi procesi in postopki za obravnavo zahtevkov za plačilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost se bodo za oceno zahtevkov za plačilo proti koncu leta 2026 uporabljali naslednji (okvirni) časovnica in roki.

Po predložitvi zahtevkov za plačilo do 30. septembra 2026 bo imela Komisija v skladu s členom 24(3) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost na voljo dva meseca, da poda predhodno oceno zadovoljivega izpolnjevanja ustreznih mejnikov in ciljev. Komisija namerava te predhodne ocene predložiti Ekonomsko-finančnemu odboru do 20. novembra 2026. Komisija je seznanjena z namero Ekonomsko-finančnega odbora, da poda svoje mnenje do 8. decembra 2026 (za vse predhodne ocene, izdane do 20. novembra 2026), da bi lahko Komisija sprejela sklepe o odobritvi plačil do 18. decembra 2026 in da bi se zadevna plačila lahko izvršila do 31. decembra 2026¹².

Komisija lahko med ocenjevanjem še vedno zahteva dodatne informacije in/ali izvede preglede in kontrole na kraju samem, kot je predvideno v členu 6(4) sporazumov o financiranju in členu

⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu Mehanizem za okrevanje in odpornost: stanje po dveh letih Edinstven instrument v središču zelene in digitalne preobrazbe EU, COM(2023) 99, Priloga I.

¹⁰ Člen 6 sporazumov o financiranju v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter člen 7 posojilnih pogojev v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

¹¹ Člen 24(1) in uvodna izjava 53 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, glej tudi člen 3(9) Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 in tam navedene izjeme.

¹² V skladu s členom 24 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter členom 3(9) Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020.

7(4) posojilnih pogodb. Vendar ne namerava začasno prekiniti ocenjevalnega obdobja, dokler države članice ne predložijo dodatnih ali popravljenih dokumentov, če bi to ogrozilo predložitev predhodne ocene Ekonomsko-finančnemu odboru do 20. novembra 2026.

Kot je navedeno v sporočilu Komisije z dne 4. junija 2025 z naslovom „NextGenerationEU – pot do leta 2026“, se države članice močno spodbuja, naj načrtujejo vnaprej in zagotovijo, da se čim prej in pravočasno predložijo popolni in zanesljivi dokazi, da se olajša ocena in preprečijo razveljavitve odobritev sredstev. Ker bo v ocenjevalnem obdobju zelo malo časa za izmenjave med službami Komisije in organi držav članic, bi bilo treba dokaze neformalno posredovati službam Komisije takoj, ko bodo na voljo, in sicer še pred uradno predložitvijo končnih zahtevkov za plačilo. To je zlasti pomembno v primeru mejnikov in ciljev, ki se ocenjujejo z vzorčenjem, pri katerih je za preverjanje zadovoljivega izpolnjevanja pogosto potrebnih več izmenjav med organi države članice in službami Komisije.

3.3. Začasne ustavitve plačil ter neizpolnjevanje mejnikov in ciljev

Uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da morajo biti vsi mejniki in cilji doseženi do 31. avgusta 2026. To ima posledice za mejnike in cilje, na katere vplivajo sklepi o začasni ustavitvi plačil.

a) Pred 31. avgustom 2026

Za mejnike ali cilje, za katere je plačilo začasno ustavljeno, mora zadevna država članica za odpravo začasne ustavitve in izplačilo začasno ustavljenega zneska v skladu s členom 24(8) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost v šestih mesecih od sklepa o začasni ustavitvi, v vsakem primeru pa najpozneje do 31. avgusta 2026, sprejeti vse potrebne popravne ukrepe (glej oddelek 3.1).

V primerih, ko sklep o začasni ustavitvi 31. avgusta 2026 še vedno velja, bi morale zadevne države članice do 30. septembra 2026 predložiti vse ustrezne dokaze, da so do 31. avgusta 2026 sprejele potrebne ukrepe za zagotovitev zadovoljivega izpolnjevanja zadevnih mejnikov in ciljev.

b) Po 31. avgustu 2026

Uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost ne omogoča, da bi se ukrepi, sprejeti po 31. avgustu 2026, upoštevali za pozitivno oceno. Zato uvedba postopka začasne ustavitve plačil, kot je opisan v členu 24(6) in (8) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost in katerega namen je državam članicam zagotoviti čas, da v šestih mesecih sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev zadovoljivega izpolnjevanja ustreznih mejnikov ali ciljev, po tem datumu ni več relevantna. Če se torej oceni, da kateri koli mejnik ali cilj po 31. avgustu 2026 ni zadovoljivo izpolnjen, Komisija ne bo začela postopka začasne ustavitve plačil.

Namesto tega bo začela postopek zmanjšanja iz člena 24(8) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, kar lahko privede do sorazmernega zmanjšanja finančnega prispevka in, če je ustrezno, posojila. V skladu z okvirom za zmanjšanja in izterjave v okviru mehanizma za

okrevanje in odpornost iz Priloge IV k Obvestilu Komisije Smernice o načrtih za okrevanje in odpornost¹³ bo Komisija izračunala zadevni znesek v skladu z metodologijo iz Priloge II k svojemu sporočilu z dne 21. februarja 2023¹⁴, ki se uporablja za izračun začasnih ustavitve plačil.

V skladu s tem bo Komisija državo članico obvestila, da predhodno meni, da zadevni mejnik ali cilj ni zadovoljivo izpolnjen, pri čemer bo imela država članica na voljo dva meseca, da predloži svoje pripombe, preden Komisija sprejme končno oceno. Komisija bo vzporedno z začetkom postopka zmanjšanja sprejela izvedbeni sklep o odobritvi izplačila preostalega zneska na podlagi ocene, da so preostali mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni (glej prejšnji oddelek).

Če pripombe države članice ne spremenijo predhodne ocene Komisije, bo Komisija sprejela sklep o zmanjšanju finančnega prispevka ali posojila.

Če Komisija na podlagi pripomb države članice v celoti ali delno spremeni svojo oceno, se za postopek izplačila zadevnega zneska ustrezno uporabi postopek, opisan v prejšnjem oddelku. Komisija bo v potrebnem obsegu uporabila možnost iz uvodne izjave 53 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter člena 3(9) Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020, da bi zagotovila, da se plačila državam članicam lahko izvršijo.

3.4. Obravnava razveljavitev predhodno izpolnjenih mejnikov in ciljev

V skladu z drugim stavkom člena 24(3) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost se „[p]redpostavlja [...], da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov, povezanih s predhodno zadovoljivo izpolnjenimi mejniki in cilji“. Komisija je uporabo te določbe pojasnila v okviru za razveljavitev v sklopu mehanizma za okrevanje in odpornost, sprejetem 19. septembra 2023¹⁵.

Ker so razveljavitve neločljivo povezane z oceno zahtevkov za plačilo, bo Komisija zagotovila, da se vsaka razveljavitev s strani države članice obravnava pred končnim plačilom, in sicer s strani zadevne države članice ali Komisije.

Če bo Komisija po 31. avgustu 2026 menila, da je prišlo do razveljavitve, bo začela postopek zmanjšanja, kot je določeno v členu 24(8) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, da bo proračun Unije v enakem položaju, kot če se razveljavljene mejnik ali cilj nikoli ne bi štel za zadovoljivo izpolnjenega. Komisija bo v skladu z okvirom za razveljavitev v sklopu mehanizma za okrevanje in odpornost¹⁶ izračunala zadevni znesek v skladu z metodologijo za določitev začasne ustavitve plačil iz Priloge II k sporočilu Komisije z dne 21. februarja 2023¹⁷.

¹³ C(2024) 4618.

¹⁴ COM(2023) 99, Priloga II.

¹⁵ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost: Pot naprej, COM(2023) 545 final, Priloga II.

¹⁶ COM(2023) 545, Priloga II.

¹⁷ COM(2023) 99, Priloga II.

Komisija bo vzporedno z začetkom postopka zmanjšanja sprejela izvedbeni sklep, s katerim bo odobrila izplačilo preostalega zneska na podlagi ocene, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni. To pomeni, da se znesek, na katerega vpliva razveljavitve, odšteje od končnega sklepa o plačilu in lahko vpliva na celoten znesek sklepa o plačilu.

Država članica bo imela za predložitev pripomb na voljo dva meseca. Iz pripomb države članice bi morale biti razvidne, da ni prišlo do razveljavitve ali da je država članica sprejela potrebne ukrepe za zagotovitev, da je bil zadevni mejnik ali cilj ponovno zadovoljivo izpolnjen. Ker so razveljavitve povezane s plačili, se bodo upoštevali ukrepi, ki jih je država članica sprejela do datuma izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi plačila.

Če bo Komisija na podlagi pripomb države članice (delno) spremenila svojo oceno, da je bil mejnik ali cilj razveljavljen, bo na tej podlagi sprejela sklep o odobritvi izplačila dela ali celotnega preostalega zneska plačila. Komisija bo v potrebnem obsegu uporabila možnost iz uvodne izjave 53 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter člena 3(9) Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020, da bi zagotovila, da se plačila državam članicam lahko izvršijo.

Če Komisija meni, da je bil eden ali več mejnikov in ciljev razveljavljen v času izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi plačila ali obvestila, da razveljavitve vpliva na celoten znesek plačila, sprejme ustrezen sklep o zmanjšanju.

Glede na navedeno bi morale države članice dejavno spremljati tveganje razveljavitve v letu 2026, da bi preprečile razveljavitve, ki bi vplivale na oceno zadnjih zahtevkov za plačilo.

Komisija bo od leta 2027 v okviru evropskega semestra še naprej vsako leto spremljala izvajanje specifičnih priporočil za države, vključno s tistimi, ki so bila obravnavana z ukrepi mehanizma za okrevanje in odpornost.

3.5. Končne izjave o upravljanju in končni povzetki revizij

Člen 22(2)(c) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da je treba zahtevku za plačilo priložiti izjavo o upravljanju in povzetek revizij. Skladno s tem morajo države članice ob upoštevanju končnega roka za predložitev zahtevkov za plačilo do 30. septembra 2026 predložiti končne izjave o upravljanju in povzetke revizij, priložene zadnjemu zahtevku za plačilo.

Države članice so pozvane, da pri načrtovanju nacionalnih revizij v letu 2026 upoštevajo število mejnikov in ciljev, ki bodo vključeni v zadnji zahtevek za plačilo, da poskrbijo za ustrezno revizijsko pokritost in pravočasno zagotovilo v podporo končni izjavi o upravljanju.

Po izjavah o upravljanju ali povzetkih revizij, priloženih zadnjemu zahtevku za plačilo, se ne pričakuje več nobene izjave o upravljanju ali povzetki revizij. Vendar obveznosti držav članic, da še naprej izvajajo kontrole in revizije ter poročajo o svojih rezultatih in (domnevnih) nepravilnostih v skladu s členom 22 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, še vedno veljajo, kot je določeno v oddelku 6. Poleg tega morajo države članice službam Komisije

sporočiti tudi morebitne naknadne rezultate v zvezi z mejniki in cilji, ki bi bili doseženi po predložitvi zadnjega zahtevka za plačilo in po zadnjem plačilu.

4. FINANČNO POSLOVODENJE OB ZAKLJUČKU

4.1. Zgodnje obračunavanje predhodnega financiranja

Kadar je država članica prejela predhodno financiranje v skladu s členom 13 ali 21d uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, se ustrezni znesek predhodnega financiranja sorazmerno odšteje od naslednjih plačil finančnega prispevka in posojil na podlagi zneska izplačila. Države članice lahko zahtevajo, da se od zahtevkov za plačilo odštejejo nadaljnji zneski, da se predhodno financiranje obračuna prej. Mehanizem za obračun je določen v členu 5 sporazuma o financiranju in členu 6 posojilne pogodbe.

Države članice bi morale zagotoviti, da se celotno predhodno financiranje iz vseh razpoložljivih virov financiranja (tj. iz instrumenta NextGenerationEU, prodaje pravic na dražbi v okviru sistema trgovanja z emisijami in prerazporeditev iz rezerve za prilagoditev na brexit) v celoti obračuna do 31. decembra 2026. V skladu s sporazumi o financiranju bodo zneski, ki niso bili obračunani do navedenega datuma, izterjani. V skladu s posojilnimi pogodbami bodo zneski, ki niso bili obračunani do navedenega datuma, takoj zapadli v plačilo in jih bo treba odplačati, Komisija pa jih lahko izterja s pobotom s kakršnimi koli zahtevki, ki se dolgujejo državi članici v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ali drugega programa EU.

Za omejitev potrebe po izterjavah se države članice spodbuja, naj pred predložitvijo zadnjega zahtevka za plačilo zahtevajo obračun celotnega neporavnane zneska predhodnega financiranja. Tak zgodnji obračun bo poenostavil finančni zaključek mehanizma za okrevanje in odpornost tako za države članice kot za Komisijo, zmanjšal upravno zapletenost v ključni zaključni fazi izvajanja in zmanjšal tveganja, povezana z morebitnimi izterjavami ali predčasnimi odplačili. Širše gledano prispeva k dobremu finančnemu poslovanju, saj bodo ob zaključku izplačila in potrebe po financiranju bolj usklajeni. Prav tako bi se čim bolj zmanjšal učinek na nacionalne proračune, saj ne bi bilo treba izterjati neobračunane razlike po koncu mehanizma za okrevanje in odpornost.

4.2. Končne razveljavitve odobritev zaradi nezadostnega izvrševanja ob zaključku mehanizma za okrevanje in odpornost

Kar zadeva finančne prispevke in posojila, bodo odobritve vseh neporabljenih zneskov prispevka EU v okviru sporazumov o financiranju in posojilnih pogodb, dodeljenih državi članici, razveljavljene, ko bodo izpolnjene vse zadevne pravne in plačilne obveznosti. Za tako razveljavitve odobritev ni potrebna sprememba sporazumov o financiranju in posojilnih pogodb. Postopek razveljavitve odobritev je odvisen od tega, za katerega od treh virov financiranja mehanizma za okrevanje in odpornost se odobritve razveljavijo.

In sicer:

1. Kar zadeva finančne prispevke in posojila v okviru instrumenta NextGenerationEU, bo Komisija razveljavila odobritev vseh zneskov, dodeljenih posamezni državi članici, ki ne bodo plačani do 31. decembra 2026, ob upoštevanju vseh preostalih obveznosti ali postopkov z možnim finančnim učinkom.
2. Kar zadeva sredstva, prerazporejena iz rezerve za prilagoditev na brexit, bo Komisija razveljavila odobritev vseh zneskov, dodeljenih posamezni državi članici, ki ne bodo plačani do 31. decembra 2026, ob upoštevanju vseh preostalih obveznosti ali postopkov z možnim finančnim učinkom.
3. Kar zadeva sredstva, ki so na voljo prek prodaje pravic na dražbi v okviru sistema trgovanja z emisijami, bo Komisija razveljavila odobritev vseh zneskov, dodeljenih posamezni državi članici, ki ne bodo plačani do 31. decembra 2026, ob upoštevanju vseh preostalih obveznosti ali postopkov z možnim finančnim učinkom.

5. OBVEZNOSTI POROČANJA

Čeprav uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa končni datum za izvedbo mehanizma za okrevanje in odpornost, niti uredba niti delegirani uredbi ne določajo končnih datumov za zahteve glede poročanja. Da bi se čim bolj zmanjšalo upravno breme, povezano z zbiranjem podatkov, hkrati pa zagotovila potrebna preglednost in razpoložljivost podatkov za naknadno oceno mehanizma za okrevanje in odpornost, Komisija pričakuje, da bodo države članice po letu 2026 poročale le v zelo omejenih okoliščinah, kot je navedeno v naslednjih oddelkih.

5.1. Končno polletno poročanje o mejnikih in ciljih

V skladu s členom 2 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2106 se o napredku pri uresničevanju načrtov držav članic za okrevanje in odpornost poroča vsako leto, in sicer najpozneje do 30. aprila oziroma 15. oktobra. Ker pa morajo biti mejniki in cilji doseženi do 31. avgusta 2026, zadnji zahtevki za plačilo pa morajo biti predloženi do 30. septembra 2026, bo Komisija že imela mnenje države članice o napredku pri doseganju vseh mejnikov in ciljev iz načrtov za okrevanje in odpornost. Zato bi bilo poročanje 15. oktobra 2026 odveč. Zadnji krog poročanja bi se torej izvedel do 30. aprila 2026.

5.2. Končno polletno poročanje o skupnih kazalnikih

V skladu s členom 29 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter členom 2 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2106 morajo države članice o skupnih kazalnikih poročati dvakrat na leto, in sicer do 28. februarja oziroma 31. avgusta.

Glede na pomen skupnih kazalnikov kot pomembnih kazalnikov izločkov in rezultatov, zamude pri zbiranju podatkov in potrebo po zbiranju najboljših razpoložljivih podatkov za naknadno oceno, ki jo je treba izvesti do 31. decembra 2028, morajo države članice skupne kazalnike v letu 2027 poročati dvakrat, februarja 2028 pa predložiti končno poročilo o skupnih kazalnikih. Države članice morajo v okviru končnega kroga poročanja konsolidirati vse predhodno ocenjene vrednosti. Kadar to ni mogoče, morajo države članice predložiti končno oceno in razlago uporabljene metodologije.

5.3. Končno poročanje o 100 končnih prejemnikih, ki so prejeli najvišji znesek financiranja

V skladu s členom 25a uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost morajo države članice dvakrat na leto poročati o 100 končnih prejemnikih, ki prejmejo najvišji znesek financiranja za izvajanje ukrepov v okviru načrtov za okrevanje in odpornost. V skladu s smernicami Komisije morajo vse države članice vsaj dvakrat na leto posodobiti podatke, objavljene na njihovih nacionalnih portalih, in so pozvane, da te posodobljene podatke Komisiji posredujejo hkrati s polletnim poročanjem aprila in oktobra.

Da bi se upoštevale zamude pri razpoložljivosti podatkov in zagotovile informacije o končni porabi sredstev, morajo države članice še naprej dvakrat letno posodabljeni svoje nacionalne portale in Komisiji aprila 2028 predložiti zadnjo polletno posodobitev podatkov o končnih prejemnikih.

Kot je zahtevano v členu 25a(4) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, morajo države članice poleg tega nacionalne portale vzdrževati vsaj do 31. decembra 2028, hkrati pa izpolnjevati svojo obveznost, da odstranijo vse osebne podatke iz objavljenega nabora podatkov dve leti po koncu proračunskega leta, v katerem so bila sredstva izplačana zadevnim končnim prejemnikom.

5.4. Nadaljnje poročanje o odhodkih, povezanih s podnebjem

V skladu s sklepi Sveta o zelenih obveznicah Next Generation EU (7817/21)¹⁸ Komisija del izplačil iz mehanizma za okrevanje in odpornost financira z zelenimi obveznicami Next Generation EU na podlagi trdnega in verodostojnega okvira, ki vključuje zahtevo glede uporabe prihodkov. Tako morajo države članice, ki predložijo zahtevek za plačilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, v skladu s členom 7 sporazuma o financiranju in členom 8 posojilne pogodbe poročati o skupnih odhodkih, nastalih za reforme in naložbe s pozitivnim podnebnim označevalcem, ki so podlaga za poročanje Komisije o uporabi prihodkov iz zelenih obveznic. Izvajanje nekaterih od teh ukrepov se lahko v državah nadaljuje tudi po letu 2026. Države članice bi zato morale še naprej poročati skupne podatke o odhodkih za reforme in naložbe s podnebno oznako, dokler sporočeni zneski ne ustrezajo ocenjenim stroškom za določen ukrep ali podukrep, za katerega je bil določen pozitiven podnebni koeficient, ali dokler se ne pričakujejo nadaljnji odhodki ali do 31. decembra 2031, kar nastopi prej. Tako poročanje

¹⁸ Sklepi Sveta o zelenih obveznicah Next Generation EU – odobritev (2021), 7817/21.

bi moralo potekati vsaj dvakrat letno (do konca junija in do konca decembra). Sporočiti je treba tudi, če ni sprememb ali če so odhodki ukrepa zaključeni in se ne pričakujejo več nobeni dodatni odhodki. Komisija bo v ta namen še naprej zagotavljala orodje za poročanje.

6. KONTROLA, REVIZIJA in HRAMBA PODATKOV PO LETU 2026

V skladu s sporazumi o financiranju in posojilnimi pogodbami, ki so jih Komisija in države članice podpisale za izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost, morajo države članice sprejeti nekatere ukrepe za zaščito finančnih interesov Unije¹⁹. Te odgovornosti vključujejo predhodne in naknadne kontrole in revizijsko delo ter obveznosti vodenja evidenc in poročanja. V skladu s členom 22(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost se lahko države članice oprejo na svoje običajne nacionalne sisteme upravljanja proračuna.

Obveznost držav članic, da zaščitijo finančne interese Unije, se uporablja za ukrepe, podprte z mehanizmom za okrevanje in odpornost, ne glede na časovni okvir kakršnih koli plačil Unije državam članicam in tudi po letu 2026.

Komisija opozarja, da se določbe uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost uporabljajo le za tiste reforme in naložbe, ki so vključene v zadevne izvedbene sklepe Sveta. Komisija nadalje opozarja, da se določbe uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost uporabljajo za vse stroške, nastale pri izvajanju določenega ukrepa mehanizma za okrevanje in odpornost, vključenega v izvedbene sklepe Sveta, medtem ko prvotno ocenjeni ali predvideni stroški v proračunu niso pomembni za to določitev.

6.1. Nadaljnje nacionalne kontrole in revizije

Obveznosti iz sporazumov o financiranju in po potrebi posojilnih pogodb, podpisanih med Komisijo in državami članicami, nimajo končnega datuma. V zvezi z nacionalnimi kontrolami in revizijami po letu 2026 Komisija poudarja zlasti naslednje obveznosti:

Države članice morajo v skladu s ključnima zahtevama 3 in 4 sporazumov o financiranju in posojilnih pogodb zagotoviti **ustrezne ukrepe in postopke za zagotovitev izpolnjevanja mejnikov in ciljev** ter točnosti sporočenih informacij, vključno s predhodnimi in naknadnimi kontrolami in revizijami. Čeprav je treba vse predhodne kontrole izvesti pred predložitvijo zahtevka za plačilo, kolikor naknadno delo v zvezi z izpolnjevanjem mejnikov in ciljev ni zaključeno do predložitve zahtevka za plačilo, se države članice spodbuja, da ga dokončajo do izvršitve zadnjega plačila in najpozneje do prvega četrtertletja 2027. Države članice se spodbuja, da te rezultate posredujejo Komisiji takoj, ko bodo na voljo.

Države članice morajo v skladu s členom 22(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost²⁰ ter ključnima zahtevama 1 in 2 zagotoviti uspešne in učinkovite **predhodne**

¹⁹ Člen 11(1) sporazuma o financiranju in člen 20(1) posojilne pogodbe.

²⁰ Člen 22(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da „[d]ržave članice pri izvajanju mehanizma kot upravičenke ali posojilojemalke v okviru mehanizma sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zaščito finančnih interesov Unije in za

kontrole za zaščito finančnih interesov Unije. Takšne predhodne kontrole vključujejo kontrole, ki so izvedene, preden države članice izvršijo kakršna koli plačila v zvezi z ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (tj. plačila izvajalcem, končnim prejemnikom itd.). Obveznost nadaljnega izvajanja teh predhodnih kontrol se nadaljuje, dokler država članica ne izvrši vseh takih plačil, tudi če se ta izvršijo po letu 2026. V posebnih primerih finančnih instrumentov, subvencijskih shem in kapitalskih injekcij, za katere so države članice podpisale pravne sporazume v skladu z zahtevami iz izvedbenega sklepa Sveta, vključno z določbami o zaščiti finančnih interesov Unije, se od držav članic pričakuje, da zagotovijo, da se ti ukrepi izvajajo v skladu z navedenimi ustreznimi pravnimi sporazumi ter vsemi obveznostmi glede kontrole in revizije v njih.

Poleg predhodnih kontrol morajo države članice v skladu s členom 22(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter ključnimi zahtevami 1, 2 in 5 še naprej izvajati **naknadne kontrole ter ustrezne in neodvisne revizije, da zagotovijo zaščito finančnih interesov Unije.** Take naknadne kontrole in revizije vključujejo kontrole in revizije, ki so izvedene po tem, ko država članica izvrši kakršna koli plačila v zvezi z ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ter se nanašajo zlasti na preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije in nasprotij interesov ter dvojnega financiranja. Države članice morajo take naknadne kontrole in revizije izvajati, dokler njihove obveznosti niso izpolnjene. Od držav članic se pričakuje tudi, da bodo v načrtovanje ustreznih nacionalnih organov vključile naknadne kontrole in revizije za zaščito finančnih interesov Unije, dokler ne bodo izvršena vsa plačila držav članic v zvezi z ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter ne bodo zanje opravljene take kontrole in revizije, in sicer običajno na podlagi tveganja. Kontrole in revizije, ki temeljijo na tveganju, bi morale biti usmerjene v posebne teme z visokim tveganjem (tj. nasprotje interesov, goljufije, korupcija, dvojno financiranje) ali posebne primere z visokim tveganjem. To pomeni, da se bodo načrtovane naknadne kontrole in revizije praviloma izvajale v letu 2027, morda pa tudi v letu 2028.

Poleg načrtovanega dela v zvezi z naknadnimi kontrolami in revizijami se morajo države članice še naprej odzivati na poročila o nepravilnostih, zlasti v zvezi z goljufijami, korupcijo in nasprotji interesov, ter take primere, povezane z ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, še naprej preiskovati kadar koli v prihodnosti.

Države članice morajo v skladu s ključno zahtevo 2 še naprej ustrezno ukrepati za izterjavo nepravilno dodeljenih sredstev.

Kot je navedeno v oddelku 3.5, se po predložitvi končnih zahtevkov za plačilo ne pričakujejo več nobene izjave o upravljanju ali povzetki revizij. Kljub temu morajo države članice prek platforme „EUSend“²¹ Komisiji predložiti rezultate svojih kontrol in revizij takoj, ko so na voljo, razen če Komisija ne sporoči drugače. Komisija lahko opravi revizije, da preveri, ali države članice še naprej izpolnjujejo zgoraj navedene obveznosti.

zagotovitev, da je uporaba sredstev v zvezi z ukrepi, ki jih podpira mehanizem, skladna z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije in nasprotij interesov“.

²¹ EU SEND je spletna platforma za izmenjavo, ki zagotavlja varen prenos dokumentov med Komisijo in zunanjimi deležniki.

Komisija je vsak nacionalni sistem kontrol ocenila kot ustrezen v skladu s členom 19(3)(j) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost. Čeprav državam članicam po letu 2026 ni več treba vzdrževati točno tistih struktur, ki jih je ocenila Komisija in so se uporabljale med izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost v obdobju 2021–2026, morajo države članice zagotoviti ustreznost vzpostavljenih struktur glede na njihove zahteve in funkcije. Odločitev o strukturah, ki jih je treba ohraniti po letu 2026, sprejmejo države članice, pri čemer upoštevajo na primer intenzivnost kontrol, ki jih je treba izvajati, in vidike stroškovne učinkovitosti. Od držav članic se pričakuje, da Komisijo obvestijo o vseh spremembah enotne kontaktne točke v skladu s členom 14 sporazuma o financiranju in ključno zahtevo 1. Ta enotna kontaktna točka naj bi usklajevala odziv na morebitne zahteve Komisije, EJT, urada OLAF, Evropskega računskega sodišča ali drugih ustreznih organov ter nadaljnje ukrepanje v zvezi z njimi.

6.2. Hramba informacij in dostop do njih

Več določb od držav članic zahteva, da hranijo podatke v zvezi z ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki bodo relevantni tudi po 31. decembru 2026, in zagotovijo dostop do njih. In sicer:

- v skladu s členom 11(1)(c) sporazuma o financiranju in členom 20(1)(c) posojilne pogodbe morajo države članice zbirati podatke o končnih prejemnikih, izvajalcih, podizvajalcih in dejanskih lastnikih ter zagotavljati dostop do njih;
- v skladu s členom 11(1)(d) sporazuma o financiranju in členom 20(1)(d) posojilne pogodbe morajo države članice hraniti evidence skladno s členom 133 finančne uredbe²²;
- člen 12(2) sporazuma o financiranju in člen 21(2) posojilne pogodbe določata dodatne zahteve za hrambo in predložitev ustreznih dokazil, ki dokazujejo, da se načrt za okrevanje in odpornost pravilno izvaja, da je njegovo izvajanje v skladu z obveznostmi iz sporazuma o financiranju in posojilne pogodbe ter da so bili mejniki in cilji, določeni v izvedbenem sklepu Sveta, zadovoljivo izpolnjeni.

V skladu s členom 133 finančne uredbe (prenovitev), členom 12 sporazuma o financiranju in členom 21 posojilne pogodbe bi bilo treba podatke hraniti pet let od datuma končnega plačila. Za zagotovitev doslednega pristopa Komisija poziva vse države članice, naj zagotovijo hrambo in razpoložljivost podatkov vsaj do 31. decembra 2031. Poleg tega se v skladu s členom 133(2) finančne uredbe taki podatki, evidence in dokumenti, ki se nanašajo na revizije, pritožbe, pravne spore, izterjavo zahtevkov v zvezi s pravnimi obveznostmi ali na preiskave, ki jih izvaja urad OLAF, hranijo, dokler takšne revizije, pritožbe, pravni spori, izterjave zahtevkov ali preiskave niso končani. Če se taki podatki zahtevajo v okviru revizij, preverjanj ali preiskav, bi jih bilo treba predložiti Komisiji, Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF), Evropskemu računskemu sodišču (ERS) in Evropskemu javnemu tožilstvu (EJT).

²² Člen 133 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev), UL L, 26.9.2024, str. 1; nadomešča člen 132 prejšnje različice finančne uredbe.

6.3. Nadaljnje kontrole, revizije in preiskave EU

Komisija bo v skladu s pogoji sporazumov o financiranju in posojilnih pogodb²³ še naprej uveljavljala svoje pravice do izvajanja preverjanj, pregledov in revizij za izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost do pet let po končnem plačilu.

Te kontrolne dejavnosti zadevajo informacije in utemeljitve, predložene za zadovoljivo izpolnjevanje mejnikov in ciljev; preprečevanje, odkrivanje in odpravo goljufij, korupcije in nasprotij interesov, ki vplivajo na finančne interese Unije, vključno z uporabo člena 11 sporazuma o financiranju, ter uporabo člena 4(2) sporazuma o financiranju v zvezi z dvojnim financiranjem. Poleg tega lahko urad OLAF, EJT in Evropsko računsko sodišče uveljavljajo svoje pravice, kot je določeno v členu 12(3) sporazuma o financiranju in členu 21(3) posojilne pogodbe.

Poleg zahteve po vzdrževanju in zagotavljanju dostopa do podatkov, evidenc in dokumentov (oddelek 6.1) so države članice dolžne sodelovati pri izvajanju zgoraj navedenih preverjanj, pregledov, revizij in preiskav. Skladno s tem države članice uradnikom Komisije, urada OLAF, Evropskega računskega sodišča in po potrebi EJT omogočijo dostop do lokacij in prostorov, v katerih so se izvajale naložbe in reforme, financirane v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ter vsem končnim prejemnikom izplačanih sredstev naložijo podobne obveznosti. Države članice morajo imenovati enotno kontaktno točko (glej oddelek 6.1) ali drugo namensko kontaktno točko za odgovarjanje na poizvedbe ali olajšanje stikov v okviru zgoraj navedenih preverjanj, pregledov, revizij in preiskav po letu 2026.

Komisija bo še naprej spremljala svoja revizijska priporočila, izdana po 31. decembru 2026, in tista, ki so bila izdana pred tem datumom, vendar so še odprta. Komisija bo še naprej uveljavljala svojo pravico do izterjave sredstev v primerih, določenih v okviru za „zmanjšanja in izterjave v okviru RRF“²⁴. Komisija bo po potrebi zagotovila učinkovito izvajanje finančnih priporočil urada OLAF.

6.4. Nadaljnji postopki za poročanje o (domnevnih) nepravilnostih

Medtem ko morajo države članice trenutno poročati Komisiji o (domnevnih) nepravilnostih prek izjav o upravljanju in povzetkov revizij, priloženih zahtevkom za plačilo, se po zadnjem zahtevku za plačilo ne bodo predložile izjave o upravljanju. Zato in za zagotovitev, da se o (domnevnih) nepravilnostih še naprej poroča po predložitvi končnega zahtevka za plačilo, Komisija poziva države članice, naj v ta namen uporabljajo sistem za upravljanje nepravilnosti. Poleg tega so države članice pozvane, naj o vseh takih primerih poročajo tudi GD ECFIN prek platforme „EU Send“²⁵.

²³ Člen 12 sporazuma o financiranju in člen 21 posojilne pogodbe.

²⁴ Obvestilo Komisije C(2024) 4990 Smernice o načrtih za okrevanje in odpornost, Priloga IV.

²⁵ GD ECFIN bo za vsako državo članico vzpostavil namenski kanal za uporabo te platforme za poročanje o primerih sumov goljufije.

Poleg tega morajo države članice v skladu z določbami Uredbe št. 883/2013 o uradu OLAF²⁶ vzdrževati ustrezne postopke za zagotovitev, da se morebitni primeri goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, prijavijo uradu OLAF za preiskovalne namene²⁷. Po predložitvi zadnje izjave o upravljanju in povzetka revizij je treba o takih primerih še vedno brez odlašanja in v roku poročati uradu OLAF. Glede na člen 325 PDEU in v skladu s členom 8(3) uredbe o uradu OLAF morajo države članice, razen če je to v nasprotju z nacionalnim pravom, uradu OLAF na njegovo zahtevo ali na lastno pobudo brez odlašanja posredovati vse informacije, dokumente ali podatke, za katere menijo, da so pomembni za boj proti goljufijam, korupciji ali drugim nezakonitim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom Evropske unije.

Poleg tega morajo države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje za EJT, slednjemu poročati o sumu kaznivega ravnanja v skladu s členom 24(1) Uredbe Sveta (EU) 2017/1939²⁸. O vsakem ravnanju, ki bi lahko pomenilo kaznivo dejanje v pristojnosti EJT, bi bilo treba poročati prek namenske informacijske platforme EJT.

Države članice morajo v skladu s členom 36(8) finančne uredbe zagotoviti informacije o dejstvih in ugotovitvah, ugotovljenih v okviru pravnomočnih sodb ali pravnomočnih upravnih odločb, v zvezi z razlogi iz člena 138(1), točka (c)(iv) in točka (d), finančne uredbe, ko se seznanijo s takimi informacijami. Komisija spodbuja države članice, naj v ta namen uporabljajo sistem za upravljanje nepravilnosti.

²⁶ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999.

²⁷ Poročila za preiskovalne namene je treba poslati enotni kontaktni točki urada OLAF po elektronski pošti (OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu).

²⁸ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT).